

Štěpaníková, Markéta

Zákon o veřejnoprávní instituci v kultuře

Theatralia. 2017, vol. 20, iss. 1, pp. 21-36

ISSN 1803-845X (print); ISSN 2336-4548 (online)

Stable URL (DOI): <https://doi.org/10.5817/TY2017-1-2>

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/136327>

Access Date: 19. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Zákon o veřejnoprávní instituci v kultuře

Public Cultural Institution Act

Markéta Štěpáníková

Abstrakt

Studie se zabývá navrhovaným zákonem o veřejnoprávní instituci v kultuře. Autorka v textu shrnuje teoretická východiska vytvoření návrhu zákona a rozebírá jeho obsah v té podobě, v jaké byl navržen Senátem a ve které k němu zaujala stanovisko vláda. Dává návrh do kontextu současné kulturní politiky, stávající právní úpravy i dosavadní zkušenosti s fungováním příspěvkových organizací. Cílem tohoto příspěvku je seznámit odbornou divadelní veřejnost s obsahem navrhovaného právního předpisu i jeho politickým a právním pozadím, analyzovat jeho silné a slabé stránky a částečně i předvídat jeho další vývoj v legislativním procesu.

Klíčová slova

divadlo, právo, zákon, kultura, veřejnoprávní instituce v kultuře

Abstract

The study deals with the newly-proposed Czech law concerning the operation of public cultural institutions. The author summarizes the ideological background of the bill and analyses its content based on the version proposed by the Senate and discussed by the Government, contextualizing it in terms of current cultural state policy, the effective law, and her own experience with management of the state-fund institutions. The aim of the study is to make theatre scholars and professionals familiar with the proposed bill and its political and legal background, to analyse its pros and cons, and also to anticipate its future way through the legal processes to a certain extent.

Keywords

theatre, justice, law, culture, state-fund cultural institutions

Úvod

Pro fungování divadelního provozu je určující vymezení právního a ekonomického prostoru, ve kterém se praktikující divadelníci mohou pohybovat. Této skutečnosti jsou si vědomi i sami tvůrci. Jako doklad můžeme uvést například článek Jana Buriana „Transformace Národního divadla jako předpoklad jeho dalšího rozvoje“ (BURIAN 2015: 4). Ekonomické podmínky jsou přitom nutně postaveny na právním rámci, kterým zákonodárce vyjadřuje svůj postoj k divadlu už na úrovni státní kulturní politiky. Na základě právního rámce pak výkonná moc státu může konkretizovat svůj postoj k divadlu.

Právě diskuse o postoji našeho státu a samosprávy k divadlu je přitom aktuální již od začátku devadesátých let (HERMAN 2015: 1). Od té doby probíhají s kolísavou intenzitou i s politicky se měnícími úhly pohledu (SRSTKA 2015: 4). Nejnovějším příspěvkem do této diskuse je úsilí vytvořit novou právní formu pro ta divadla, která jsou nyní příspěvkovými organizacemi a z různých důvodů tuto formu shledávají jako nevyhovující. Oproti původním iniciativám o řešení stávající situace je tento konkrétní pokus úspěšnější, jelikož již byl projednán Legislativní radou vlády a významně se tak posunul od teoretické možnosti k reálnému řešení s dopadem v praxi.

Cílem studie je seznámit odbornou divadelní veřejnost s obsahem tohoto navrhovaného právního předpisu i jeho politickým a právním pozadím, analyzovat jeho pozitiva a negativa a částečně i předvídat jeho možné projevy v praxi.

Teoretická východiska¹

Na základě historické zkušenosti je nepochybné, že ve vztahu státu a divadla by z pohledu divadla mělo být zejména zajištěno, aby divadla mohla mít dostatečnou uměleckou svobodu na straně jedné a na straně druhé byla ušetřena nadměrných zásahů politické moci (MOŠA 2015: 2). Pro divadla, ale nikoliv jen pro ně, se tak jako ideální varianta řešení nabízí přechod na jinou formu organizace. Autoři studie „Návrh systémové optimalizace pražské divadelní sítě“ z Divadelního ústavu (ČERNÝ a kol. 2013) tak navrhli jako ideální řešení změnu formy příspěvkových organizací na jiný veřejnoprávní subjekt, a to na základě analogie k formě soukromoprávního ústavu, která je obsažena v novém občanském zákoníku (Zákon č. 89/2012 Sb.).

Zjednodušeně řečeno jde o to, že pokud český právní řád už v tuto chvíli zná právní formu ústavu a používá ji v soukromém právu, může snadno vzniknout obdobná právní forma v právu veřejném. Koneckonců v právní vědě lze nalézt i názor, že vůbec není třeba rozlišovat osoby veřejného a soukromého práva (BURSÍKOVÁ 2014: 17).

Autoři studie o návrhu optimalizace pražské divadelní sítě vycházeli z podobnosti spočívající v kombinaci věcného základu organizace s osobním prvkem za účelem trvalé nebo dlouhodobé služby nějakému veřejně prospěšnému účelu, který je oběma podobám ústavu společný. To znamená, že i veřejnoprávní ústav by byl stejně jako

1 Kapitola vychází z rigorózní práce autorky, v níž se věnovala právní úpravě divadla (KLUSOŇOVÁ 2015).

soukromoprávní ústav založen na spojení lidí a věcí stejným účelem, jímž je veřejný prospěch. Definičním znakem je tu totiž právě účel spočívající v poskytování určitých služeb a charakteristický je tak rovněž silný vztah organizace k jejímu zřizovateli, kterým by však v případě veřejnoprávního ústavu byl na rozdíl od ústavu podle soukromého práva stát. Vztah zřizovatele a zřizované organizace ve smyslu současných příspěvkových organizací by tak nezankl, ale byl by v ideálním případě jasně definován a vliv zřizovatele by tak byl v porovnání s příspěvkovými organizacemi významně omezen. V tomto smyslu existují veřejnoprávní ústavy jako např. ve Francii „les établissements publiques“ nebo v Německu a Rakousku „Anstalt des öffentlichen Rechts“ (ŠKARABELOVÁ 2015).

Veřejnoprávní ústav jako legální pojem dosud není v českém kontextu znám (BURSÍKOVÁ 2014: 89), ale na základě současné státní kulturní politiky lze předvídat, že případná tzv. veřejnoprávní instituce v kultuře by byla právě takovým veřejnoprávním ústavem. Simona Škarabelová k tomuto ve své studii, vypracované pro účely „Koncepte politiky státu vůči nestátním neziskovým organizacím do roku 2020“, uvádí, že původně měl být návrh zákona o veřejnoprávních institucích v kultuře v paragrafovaném znění předložen do konce března 2013 k vnitřnímu připomínkovému řízení, ale v roce 2014 byl návrh odmítnut Asociací krajů a od té doby byl proces připomínkového řízení pozastaven (ŠKARABELOVÁ 2015: 14). V tomto případě tedy nedošlo ani k vytvoření zákona a legislativní proces ani nezačal.

Další kolo snahy o novou právní formu pro divadla začalo se vznikem současné vlády. V jejím programu bylo na zákon o veřejnoprávní instituci v kultuře pamatováno a na bilanční tiskové konferenci v lednu 2015 Ministerstvo kultury oznámilo, že u externích subjektů zadalo zpracování analýz zaměřených na srovnání jednotlivých právních forem kulturních organizací a na jejich vliv na hospodaření, a to včetně mezinárodního srovnání, problematiky pracovněprávních vztahů a odměňování zaměstnanců těchto organizací. Na základě těchto analýz měl být od února do června 2015 zpracováván věcný záměr zákona o veřejnoprávní instituci v kultuře a na něj potom mělo na podzim roku 2015 navázat předložení návrhu zákona. Dosud však nebyly výsledky těchto analýz nikde zveřejněny a nebyly ani součástí příloh kulturní politiky, byť ta s přípravou daného zákona výslovně počítá. Příprava vládního věcného záměru nabrala takové zpoždění, že mezitím vznikl senátní návrh zákona o veřejnoprávní instituci v kultuře, který není nic jiného, než Senátem podaný návrh zákona, který byl připraven Asociací profesionálních divadel.

Škarabelová upozorňuje, že tento zákon je věcně i ze strany umělecké obce výrazně podporován, a to zejména právě v případě divadel. Již před jeho vytvořením přitom bylo jasné, že by měl obsahovat definici veřejnoprávní instituce v kultuře, která bude založena na dvou znacích: poskytování veřejných služeb ve smyslu zákona o některých druzích podpory kultury a dále provádění činností, jež jsou neziskové a slouží veřejnému zájmu. Zákon by měl rovněž zahrnovat vyjasnění vztahu mezi hlavní a doplňkovou činností instituce, způsob jejího zřizování (s důrazem na možnost kooperace více úrovní státního aparátu) a rozsah oprávnění zřizovatele včetně dispozice s majetkem (ŠKARABELOVÁ 2015: 14–15).

Nejjasnější deklaraci politické i odborné vůle k řešení celého problému poskytlo veřejné slyšení v Senátu ve Výboru pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice k zákonu o veřejnoprávní instituci v kultuře, konané dne 20. března 2015. Dle tiskové zprávy tam měly být projednávány „dlouhodobě neřešené problémy z oblastí financování a správy živé kultury v České republice a zejména příprava zákona o veřejnoprávní instituci v kultuře“. Slyšení se zúčastnili ministr kultury Daniel Herman, místopředseda kulturního výboru Jiří Šesták, předseda Asociace profesionálních divadel ČR Stanislav Moša a ředitel Národního divadla v Praze Jan Burian (Senát PČR 2015a). Dle zprávy ČTK, zveřejněné i na senátním webu, vycházela poptávka po této právní úpravě zejména od divadelních organizací, avšak její dopady by měly zahrnovat i ostatní příspěvkové organizace Ministerstva kultury (Senát PČR 2015b).

V přepisu jednání se potom můžeme dozvědět, že první snahy o řešení dané problematiky se datují už do 90. let, kdy odstátněním divadel (zákon č. 172) přešla drtivá většina divadel z okresů na města nebo na kraje s tím, že tento problém se bude následně řešit, avšak k tomu již nedošlo. Vznik krajů v roce 2000 nezpůsobil v této oblasti žádnou změnu. V roce 2003 byl zřízen státní program podpory, a to usnesením č. 902 ze dne 10. září 2003, který měl řešit participaci státu, ale ani ta nepřinesla kýžený výsledek. Již v roce 2005 proběhla v Liberci konference zaměřená na otázky spojené s financováním a postavením kulturních organizací a v letech 2006–2014 proběhla další jednání s Asociací krajů, v roce 2010 byla v Praze ustanovena pracovní skupina pro kooperativní financování divadel a v roce 2012 probíhala jednání s podvýborem pro kulturu Poslanecké sněmovny, ale ani to nepřineslo žádný posun. Až iniciativa „Pomozte svému divadlu“ – a s ní spojená petice – rozproudila širší debatu a probudila silnější společenskou poptávku po změně této situace. Petice byla projednána 27. listopadu 2013 jako důvodná. Asociace profesionálních divadel tak svůj návrh zákona o veřejnoprávní instituci předala Ministerstvu kultury v únoru roku 2014. Na tento návrh navazují současné legislativní plány.

K výsledku právě popsaného jednání se potom Jan Burian vyjádřil na stránkách Národního divadla, kde je právě tento připravovaný zákon označen za nutný poslední krok k transformaci Národního divadla. Představil ho jako „moderní formu dotované kulturní organizace zřizované orgány státní správy nebo samosprávy, která má dostatečnou kontrolu z hlediska zakladatelů na straně jedné a dostatečnou svobodu pro tvorbu svých uměleckých plánů ve vztahu k jejímu hospodaření na druhé straně.“ Cílem tohoto předpisu by přitom mělo být zajištění alternativy pro transformaci kulturních institucí, vytvoření cesty ke vzniku společných kulturních institucí mezi územními samosprávnými celky a státem jakožto základ pro kooperativní financování veřejných kulturních služeb a posílení spoluzodpovědnosti zřizovatele, vyvážení poměru politické a odborné odpovědnosti za správu a řízení organizace, posílení finanční stability, vyřešení systému odměňování a zdaňování divadelního provozu a zajištění stability řízení organizace jasným stanovením způsobu jmenování, odvolávání a kontroly řízení správní radou. Přímou v senátní diskusi přitom ředitel Národního divadla zdůraznil, že nová úprava by měla „těm divadlům a kulturním institucím umožnit lépe dýchat a lépe s těmi penězi hospodařit a efektivněji“ a že „péči o kulturu je třeba rozložit spravedlivě

na všechny úrovně veřejné správy“, přičemž k tomu „samozřejmě potřebujeme nějakou změnu legislativy, protože v tuto chvíli neumíme žádnou instituci veřejnou založit zakladatelsky na základě nějaké dohody, řekněme, mezi krajem a obcí.“ Vysvětloval tím, že příspěvková organizace není automat na peníze, ale podléhá vůli státní moci, v tomto případě zřizovatele, úplně stejně jako přidělování grantů neziskovému sektoru. Jako nutný důsledek stávající situace proto viděl potřebu přijetí zákona o veřejnoprávní instituci v kultuře. Z jeho hlediska se tedy nový zákon jeví jako nezbytný. Jak v současnosti vypadá praktická realizace tohoto postoje?

Obsah návrhu zákona o veřejnoprávní instituci v kultuře a možnosti jeho výkladu

Zákon o veřejnoprávní instituci v kultuře (dále také jen „VKI“) dle svého ustanovení § 1 upravuje účel a činnost veřejné kulturní instituce; zřízení, vznik, zrušení a zánik veřejné kulturní instituce; postavení a působnost zřizovatele a orgánů veřejné kulturní instituce; hospodaření a nakládání s majetkem veřejné kulturní instituce a některé otázky postavení veřejné kulturní instituce v rámci pracovněprávních vztahů. Toto ustanovení lze také chápat jako určitou osnovu zákona, obsah, podle kterého se lze orientovat v textu. Říká, že definuje pojem veřejnoprávní instituce v kultuře, k čemu slouží, jak vzniká a zaniká, jak funguje dovnitř i navenek, zejména potom ve vztahu ke zřizovateli. Takto stanovené věcné působnosti právních norem daného právního předpisu není na první pohled co vytknout. Jeví se jako komplexní a přitom optimálně minimalistický způsob úpravy, protože upravuje jen ty aspekty problému, jejichž úprava je z hlediska praxe nezbytná, a to bez nadbytečného politického nebo ideologicky zabarveného proklamování bez normativního obsahu.

Když se ale podíváme dál, prvotní dojem začne kolísat. Už v následujícím ustanovení § 2, v němž je obsažena legální definice tohoto nově upravovaného subjektu, se dozvíme, že:

Veřejná kulturní instituce je právnickou osobou zřízenou podle tohoto zákona, jejíž hlavní činností je poskytování veřejných kulturních služeb a provádění souvisejících činností, které jsou neziskové a slouží veřejnému zájmu. Veřejná kulturní instituce může mimo hlavní činnosti, za podmínek stanovených tímto zákonem, vykonávat i činnost doplňkovou, která nesmí ohrožovat nebo omezovat činnost hlavní a nesmí být hrazena z prostředků získaných od zřizovatele nebo z jiných veřejných zdrojů. (§ 2, odst. 1)

Abychom tedy mohli hovořit o veřejnoprávní instituci v kultuře, musí být splněno hned několik definičních znaků. Ty se stávají její charakteristikou a jejich nenaplnění či porušení může mít právní následky. Její hlavní činností je poskytování veřejné kulturní služby a souvisejících služeb. Ty navíc musí být neziskové a musí naplňovat veřejný zájem. Tím se dostáváme hned ke třem problematickým pojmům. Co je onou „veřejnou kulturní službou“, kolik zisku ještě znamená „neziskovost“ a co přesně v tomto kontextu

znamená „veřejný zájem“? K vyjmenovaným sporným místům je nutno přičíst nejasnost v tom, co je zamýšleno oněmi „souvisejícími službami“. Ptejme se proto, zda a jak lze tyto nejasnosti řešit a jestli jde skutečně o nedostatek kvality posuzovaného návrhu zákona.

Pojem veřejného zájmu se objevuje napříč právním řádem a ze své podstaty musí být neurčitý. Z důvodu širokosti jeho významového dopadu je často nemožné v nutně obecných právních normách použít bližší specifikaci, a proto i zde bude třeba se spolehnout na výklad aplikační praxe jako v případech tomuto obdobných. Situace je však jiná v případě pojmu „veřejná kulturní služba“. Zde máme k dispozici legální definici, obsaženou v jiném právním předpise. Konkrétně se jedná o zákon č. 203/2006 Sb., § 2, O některých druzích podpory kultury, a samotná definice zní takto: „Veřejnými kulturními službami jsou služby spočívající ve zpřístupňování umělecké tvorby a kulturního dědictví veřejnosti a v získávání, zpracování, ochraně, uchovávání a zpřístupňování informací, které slouží k uspokojování kulturních, kulturně výchovných nebo kulturně vzdělávacích potřeb veřejnosti.“ Jelikož nic nenasvědčuje tomu, že by tato definice nebyla použitelná i pro připravovaný zákon, lze ji považovat za obecnou i zde. Ani tak sice není příliš jednoznačné, které služby budou takovou definici naplňovat, ale jde už o míru neurčitosti, která je v právu přípustná. Co se týče posuzování „ziskovosti“, spíše než o právní problém se jedná o problém politicko-ekonomicko-koncepční. Jedním možným řešením je, aby výkonná moc v prováděcím předpise určila, jaká hranice zisku bude ještě přípustná a jaká nikoliv. Dalším možným pohledem na tento problém je potom přijetí „strukturálně-operacionální definice neziskových organizací“ profesorů Salamona a Anheiera, podle níž „neziskovost (*non-profit*) [znamená] nerozdělování zisku, tj. nepřipouští se u nich žádné přerozdělování zisků vzniklých z činnosti organizace mezi vlastníky nebo vedení organizace. Neziskové organizace mohou svou činností vytvářet zisk, ovšem ten musí být použit na cíle dané posláním organizace.“ (ŠKARABELOVÁ 2005; HYÁNEK 2011, aj.) V takovém případě by tedy bylo řešením právní zakotvení pravidla vyžadujícího takové podmínky využití zisku organizace.

Pokračujme proto nyní dál. V odst. 2 téhož ustanovení je definován účel VKI takto: „Účelem veřejné kulturní instituce je zajištění kulturních cílů, kulturního života, přispění k udržení co nejvyšší umělecké kvality a posílení významu české kultury v rámci mezinárodního kulturního dění. Konkrétní cíle činnosti veřejné kulturní instituce stanoví zřizovací listina nebo zřizovací smlouva.“ Od požadované apolitičnosti nové právní úpravy i jí zřizované nové právní formy se tak už samotným vytyčením účelu dostáváme daleko dál. Vždyť rozhodnutí, co je a co může a nemůže být přijatelným kulturním cílem, je věcí kulturní politiky daného celku, ať už státu nebo některé z jeho územních samosprávných jednotek. Jak naznačuje i samotné pojmenování takového koncepčního dokumentu, jedná se o politiku, byť ve smyslu anglického pojmu *policy* (tedy o dlouhodobý plán spíše než o konkrétní praktickou realizaci politických kroků). V případě VKI je ale specifický účel spočívající v zajištění kulturních cílů definičním znakem nové právní formy. Bez něho takový právní subjekt nemůže existovat. Apolitičnost ve smyslu absence jakéhokoliv ideologického naplnění je tu tudíž naprosto nemožná. To, že konkretizaci těchto cílů ponechává zákonodárce konkrétním zřizovatelům, tento problém

nijak zázračně neřeší. Tím spíš, že to platí i pro účel udržení co nejvyšší umělecké kvality. Nutná otázka, která musí následovat, zní, co je onou uměleckou kvalitou, kdo ji určuje a proč má VKI sloužit jen k jejímu udržení a ne třeba k jejímu dosažení. Chápání těchto otázek se v čase i na různých místech liší (BELFIORE a BENNETT 2012). Výklad neulehčí ani fakt, že současná státní kulturní politika je natolik stručná, že z ní nelze ani při nejvyšším možném úsilí vyčíst žádné vodítko pro řešení těchto otázek. Poslední účel, kterým je posílení významu české kultury v rámci mezinárodního kulturního dění, sice na státní kulturní politiku navazuje jasněji, ale dá se předpokládat, že bude méně častým či méně využívaným účelem pro jednotlivé VKI.

Vedle účelu určuje nově zřizovanou právní formu i její majetek. O tom se v odst. 3 dozvídáme, že: „Veřejná kulturní instituce hospodaří s vlastním majetkem, a to s majetkem zřizovatelem vloženým a majetkem nabytým vlastní činností, a hospodaří s péčí řádného hospodáře s majetkem svěřeným zřizovatelem, popřípadě s jiným svěřeným majetkem.“ Zde je podstatné, že VKI bude disponovat vedle svěřeného i vlastním majetkem a k němu bude mít povinnost hospodaření řádného hospodáře. Byť se dá předpokládat, že většinu majetku do VKI stejně vloží zřizovatel, oproti dosavadnímu nastavení příspěvkových organizací je tu přece jen větší nezávislost i odpovědnost samotné VKI. To znamená, že ve věci vloženého majetku bude VKI moci postupovat jako jeho vlastník bez toho, aby zde stále existovala přímá vazba na zřizovatele.

Tato část nové úpravy by tak na rozdíl od nastavení účelu VKI mohla naplnit požadavky těch, kdo volají po přijetí nové právní úpravy kvůli vytvoření podmínek větší svobody pro kulturní instituce. Sama o sobě však není všespásná a okamžitě se nabízejí její dva nejpodstatnější limity: reálné vztahy se zřizovatelem a schopnost VKI naplnit požadavky pro splnění podmínky péče řádného hospodáře. VKI sice bude v lepší pozici než kulturní organizace, které v minulosti prošly „transformací“ na soukromoprávní subjekty, ale i tak bude moci zřizovatel – pokud nebude chtít spolupracovat s VKI podle jejich představ – její fungování notně zkomplikovat. I když budou ve zřizovací listině či smlouvě nastavena pravidla vzájemných vztahů, stále půjde především o jejich obecné nastavení a jejich konkrétní realizace může být v praxi i tak obtížná. Dále je třeba si uvědomit, že pojem „péče řádného hospodáře“ není nový a určený pouze VKI, ale je společný v podstatě všem právními osobám a klade na jejich vedení nemalé nároky, které jsou dlouhodobě specifikovány judikaturou. Tato judikatura bude na VKI v zásadě aplikovatelná, tudíž je třeba v každém konkrétním případě zvážit, zda je pro vedení nově vznikající VKI dodržování péče řádného hospodáře splnitelným požadavkem.

Významným argumentem pro přijetí nové právní úpravy je flexibilnější nastavení možností zřizování VKI zejména tam, kde je stávající forma příspěvkové organizace nevyhovující pro spolupráci více subjektů státní správy a samosprávy v rámci jedné kulturní instituce. To je přitom krajně nepraktické vzhledem k tomu, že přínos jedné kulturní instituce nelze přirozeně omezit pouze na jedno město nebo i jen jeden kraj, když se nachází na území obce a kraje a často svým působením zasahuje i do jiných obcí a někdy i krajů. Nabízí se proto řešení, aby se za účelem optimalizace takového působení mohly do spolupráce zapojovat všechny zainteresované subjekty. Návrh zákona tedy v § 3 počítá s tím, že: „Veřejná kulturní instituce může být zřízena Českou republikou,

územním samosprávným celkem nebo, umožňuje-li to zřizovací listina nebo zřizovací smlouva jiné veřejné kulturní instituce, touto veřejnou kulturní institucí (dále jen „zřizovatel“); jménem České republiky plní funkci zřizovatele veřejné kulturní instituce Ministerstvo kultury.“ (odst. 1) a zároveň: „Veřejná kulturní instituce může být zřízena společně více zřizovateli. Zřizovací smlouva upraví vzájemná práva a povinnosti zřizovatelů související se zřízením veřejné kulturní instituce a stanoví způsob jejich jednání vůči třetím osobám.“ (odst. 2)

Zde je třeba si povšimnout skutečnosti, že nově bude moci být zřizovatelem jiné VKI i samotná VKI, pokud jí to umožní zřizovací listina či smlouva. Tato úprava je výsledkem požadavku možnosti vytváření holdingů za účelem zvýšení efektivity hospodaření kulturních institucí. Tuto variantu přitom aktuálně zvažuje i Brno (viz HOLLAN 2016). Jedna či více VKI tak budou moci vytvořit společně subjekt, který pro ně bude řešit např. čistě provozní aspekty jejich činnosti. Tato možnost, vytvořená v odst. 1, by však byla neúplná bez úpravy v odst. 2, který zakotvuje jednu ze zásadních změn proti úpravě příspěvkových organizací, a to možnost kooperativního vícezdrojového financování. Ta potencialita je tu jednoznačně dána, i když její podmínky musí zcela upravit spolupracující strany ve zřizovacím aktu. Toto řešení je nutné hodnotit spíše pozitivně, jelikož konkrétní podmínky se mohou u jednotlivých VKI významně lišit a bylo by neflexibilní jim diktovat ze strany zákonodárce, jak má jejich spolupráce konkrétně vypadat. Nezbytné limity, jistící stabilitu VKI, kterou by neshody zřizovatelů v případě např. změny politického uspořádání mohly narušovat, jsou zajištěny tím, že pravidla řízení VKI musí být stanovena právě ve zřizovacím aktu.

Co se samotného obsahu zřizovací listiny či smlouvy (dále také označovány společně jako „akt“) týče, vedle náležitostí běžných pro všechny právní formy zde lze najít i požadavek na určení způsobu „přijímání rozhodnutí v působnosti zřizovatele, případně způsob hlasování či jednání a kvorum potřebné pro přijetí rozhodnutí v působnosti zřizovatele“ (to v případě, že veřejnou kulturní instituci zřizuje společně více zřizovatelů). Tento požadavek je pravděpodobně výsledkem často napjatých vztahů mezi kulturní institucí a zřizovatelem, který pramení z nejasností o možnostech rozhodování a jejich pravidlech. Zdálo by se logické, že VKI bude chtít co nejvíce omezit libovůli zřizovatele, a proto bude trvat na co nejpřísnějších podmínkách. Je však třeba si uvědomit, že zřizovatel VKI „zřizuje“, tudíž podmínky její existence musí být výhodné i pro něho, jinak by také ke zřízení VKI vůbec nemuselo dojít. Apriorní nedůvěra u jakékoliv z obou stran by ale ve svém důsledku vtěleném do příliš komplikovaných pravidel rozhodování mohla vést k neflexibilitě fungování VKI. To by následně vedlo k paradoxnímu výsledku, vracejícímu se zpět ke kritizované situaci současných příspěvkových organizací. Je proto třeba mechanismus rozhodování zřizovatele již od počátku nastavit vyváženě a s přiměřenou mírou ostražitosti, ale i pragmaticky motivované důvěry ve funkčnost právě vznikajících nových vztahů. To potom platí tím více v případě, kdy v roli zřizovatele působí společně více subjektů, protože s touto praxí dosud česká kulturní scéna v případě příspěvkových organizací nemá žádnou zkušenost.

Dále také musí zřizovací akt obsahovat „identifikaci osoby nebo osob s obdobným účelem nebo činností, jako je účel či hlavní činnost veřejné kulturní instituce, případ-

ně s kvalifikací v oboru souvisejícím s hlavní činností veřejné kulturní instituce, které budou mít právo nominovat kandidáty pro jmenování do správní rady podle tohoto zákona (dále jen „osoba s nominačním právem“).“ Tento prvek je podstatný vzhledem k záměru navrhovatele zákona k posílení nezávislosti kulturních institucí na zřizovateli, jemuž je často vyčítána především politická motivace na úkor odbornosti. Zavedení institutu „osoby s nominačním právem“ tak dává podstatnou pravomoc právě odborné veřejnosti, protože při zamýšlené organizační struktuře VKI bude hrát velmi podstatnou roli právě správní rada a její personální složení proto bude pro působení VKI zcela stěžejní. Je otázkou, jak přesně bude tato osoba kandidáty do správní rady navrhopvat, z jakého okruhu ji vůbec lze vybírat a jaká pravidla výběru budou nastavena. Vznik daného institutu je tak rozhodně pozitivním krokem, ale jeho praktická realizace je nyní stále ještě i vzhledem k mlčení důvodové zprávy k této otázce záhadou a to, že pravidla této realizace by měla rovněž určit zřizovací listina či smlouva, není rozhodně dostatečným vodítkem. Samotná podmínka zakotvení povinného počtu členů orgánů VKI, délky jejich funkčních období nebo pravidla odměňování už pak nijak nevybočuje od běžných požadavků na základní dokument jiných právnických osob.

V případě VKI je velmi podstatnou a zároveň specifickou otázkou nastavení majetkového režimu. Ve zřizovacím aktu musí být obsaženo i „vymezení majetku, který zřizovatel nebo zřizovatelé vkládají do veřejné kulturní instituce, vymezení majetku, který zřizovatel nebo zřizovatelé svěřují veřejné kulturní instituci, způsob financování provozu veřejné kulturní instituce, přičemž zřizovací listina stanoví alespoň základní parametry financování poskytovaného veřejné kulturní instituci, kde základními parametry jsou objem a časové období financování.“ (§ 3 návrhu zákona o VKI)

Majetkový režim je v případě VKI tak podstatnou otázkou proto, že právě kontrola kulturní instituce zřizovatelem může právě cestou finančních zásahů vést až k omezení svobody projevu v širším smyslu (KLUSOŇOVÁ 2015), jelikož takové umělecké dílo, pro jehož vznik nejsou dány finanční podmínky, ani nemůže vzniknout. Právě finanční nejistota ve vztahu zřizovatele ke kulturní instituci je tak ale důvodem, proč se můžou stávající právní formy jevit jako nevhodné pro umělecký provoz. Ne náhodou jsou často právě finance nejviditelnějším (byť pravděpodobně ne jediným) zdrojem neshod, tak jako tomu bylo v případě Činoherního klubu v Ústí nad Labem nebo Divadla Komedie.

Nově navrhovaná úprava proto upravuje majetkové poměry VKI ve třech rovinách: v rovině majetku vkládaného, majetku svěřeného a v rovině samotného mechanismu financování VKI zřizovatelem. Důvod rozlišování mezi vkládaným a svěřovaným majetkem je logický a vyplývá jak ze zkušenosti s úpravou příspěvkových organizací, tak ze specifik kulturních institucí. Zkušenost příspěvkových organizací učí, že dělit odpovědnost za majetek a jeho vlastnictví je neflexibilní a ve svých důsledcích velmi nepraktické. Nově by proto bylo možné do VKI i určitý majetek vložit. VKI by byla jeho majitelem a nesla by za něho veškerou odpovědnost a zároveň by s ním mohla nakládat dle potřeb svého hospodaření jako celku. To nyní v příspěvkových organizacích možné není a je to praktikujícími umělci i právními vědci často kritizováno (HAVLAN 2014: 60). Zároveň je ale třeba mít na paměti, že může existovat majetek, který by měl pro svoji důležitost

nebo náročnou správu zůstat v rukou státu či územně-samosprávných celků a neměl by přejít do rukou jakékoliv samostatné instituce. Může se jednat např. o důležité památky. Takový majetek by mohl být i nadále do VKI pouze svěřen a vlastnictví k němu by zůstalo nezměněno. Zde by se tedy zachoval režim příspěvkových organizací, pokud je to vzhledem k okolnostem nejlepším řešením.

Ani oba režimy majetku ale ve většině případů nejspíš nebudou dostatečně pokrývat plnění účelu VKI, proto zákonodárce počítá s úpravou mechanismu financování VKI zřizovatelem na pravidelné bázi. Návrh zákona zohledňuje, že ve zřizovací listině bude upraven i objem a časové období financování. Tato idea viditelně odráží situaci ve financování nezřizované kultury v obcích, kde je častým důvodem výtek právě krátkodobost grantů a z ní plynoucí existenční nejistota z roku na rok. Zároveň však návrh nediktuje konkrétní délku financovaných období (byť minimum je čtyřletá, viz § 11), a tím dává možnost zřizovateli přizpůsobit podmínky potřebám každé VKI.

Poněkud problematicky se jeví povinnost zřizovatele uvést objem finančních prostředků poskytovaných instituci. Lze v tom spatřovat analogii k dlouhodobým debatám o závazku státu financovat kulturu v určité poměrné výši státního rozpočtu a o jeho zakotvení na zákonné úrovni. Naposledy se objevil pokus o takové zakotvení v návrhu zákona o podpoře některých druhů kultury, odkud ale během legislativního procesu vypadl a do přijatého textu zákona se nedostal. Je proto otázkou, zda vůbec lze něco takového po zřizovateli chtít, když sám stát analogickou povinnost dlouhodobě odmítal.

Návrh zákona o VKI počítá také s tím, že ve zřizovacím aktu bude obsaženo, „zda může veřejná kulturní instituce zřizovat nebo spolu zřizovat jiné veřejné kulturní instituce či organizační složky, případně za jakých podmínek.“ Toto ustanovení zajišťuje, že bude VKI v případě zájmu a potřeby dána možnost vytvářet holdingy, jak bylo zmíněno výše v tomto textu.

Zajímavou otázkou, která nesmí zákonodárci uniknout během legislativního procesu, je otázka jednotlivých aspektů vzniku VKI. Konkrétně je třeba vyzdvihnout, že VKI vzniká dnem, „ke kterému je zapsána do rejstříku veřejných kulturních institucí vedeného Ministerstvem kultury“ (§ 4). Tato koncepce jde totiž naprosto proti systému, který byl nastaven s přijetím nového občanského zákoníku. Tím byl vytvořen veřejný rejstřík, vedený příslušnými soudy, který v sobě slučuje většinu dosavadních rejstříků a posiluje tak transparentnost a přehlednost v evidenci existujících právnických osob. Pokud by měla být VKI kompromisem mezi příspěvkovou organizací a běžnými korporacemi, dalo by se očekávat, že i její evidence bude náležet do univerzálního veřejného rejstříku a nikoliv do nově vzniklého samostatného rejstříku, navíc vedeného namísto soudů Ministerstvem kultury.

V hlavě IV návrhu zákona je upravena působnost zřizovatele a je proto jasné, že jmenuje a odvolává členy správní rady i dozorčí rady a finančně zajišťuje činnost veřejné kulturní instituce. Je však nutné si uvědomit, že povinnosti zřizovatele jsou rozprostřeny do celého zákona a nelze je omezit do této jedné hlavy textu.

Výraznou změnou ve VKI je oproti příspěvkové organizaci její struktura. Ta totiž vedle ředitele zahrnuje povinně správní radu a nepovinně i radu dozorčí. V hlavě V zákona se tak dozvídáme, že ředitel řídí činnost VKI a jedná jejím jménem, vedle toho má

zbytkovou působnost tam, kde nerozhodují rady. S tím je logicky spojena podmínka, že ředitel nemůže být členem správní ani dozorčí rady. Nejmenuje ho ani neodvolává zřizovatel, ale správní rada. Jak již bylo uvedeno výše, toto lze hodnotit jako významný krok ve snaze k řízení kulturních institucí na základě odbornosti, nikoliv politických tlaků. I proto by měl být ředitel jmenován správní radou na základě výběrového řízení, jehož pravidla musí být součástí zřizovací listiny. Ředitele je potom možné jmenovat i opakovaně a na období ne kratší než 4 roky a je výslovně stanoveno, že na jeho odpovědnost při výkonu jeho funkce se obdobně použijí ustanovení zákonů vztahující se na jednatele společnosti s ručením omezeným. Jsou tak na něho kladeny vyšší nároky, než pokud by byl zaměstnancem samotné kulturní instituce či zřizovatele.

Těžšíste rozhodování o VKI se oproti stávající formě příspěvkové organizace přesouvá ze zřizovatele a případně ředitele na správní radu, navíc tu opět platí zákaz toho, aby byl ředitel členem správní rady. Členy jmenuje zřizovatel nejméně na dobu 6 let, v § 14 je však obsažena podmínka, aby zřizovatel jmenoval nejméně jednu třetinu členů „výběrem z listiny kandidátů připravené osobou nebo osobami s nominačním právem“. Záleží tedy na zřizovateli, jak velkou část správní rady vybere sám, ale toto svoje rozhodnutí musí určit ve zřizovacím aktu. Je tedy možné, že dá přednost odbornému výběru a nechá osoby s nominačním právem vybírat všechny členy, ale také to, že upřednostní ponechání si rozhodujícího vlivu sám a většinu členů vybere bez vnějších zásahů. Počáteční optimismus ohledně posunu úpravy k odbornému řízení VKI se tak může v praxi ukázat přehnaný. Tím spíše, že „zřizovatel je oprávněn odvolat členy správní rady bez uvedení důvodu, avšak pouze v případě odvolání všech členů současně.“ Nejenže tedy může zřizovatel většinu správní rady na základě vlastního uvážení vybrat, ale pokud se mu správní rada jako celek z jakéhokoliv důvodu znelíbí, může ji bez dalšího vysvětlování jako celek odvolat. Snaha o zachování kontinuity řízení a směřování VKI pak nutně vyznívá do ztracena, když se třetina správní rady mění, obdobně jako v Senátu, vždy po dvou letech. Samozřejmě ale vždy záleží na postoji konkrétního zřizovatele a k těmto krajním situacím nemusí vůbec dojít.

Dalším z orgánů VKI, který však nemusí být zřízen u všech, je dozorčí rada jakožto kontrolní orgán. Je povinný pouze tam, kde je do VKI vkládán nebo jí svěřován majetek státu nebo územně-samosprávného celku. Jelikož se však dá i vzhledem k důvodové zprávě navrhovaného předpisu předpokládat, že takových VKI bude většina, je třeba ji brát v potaz. Její členy opět jmenuje i odvolává zřizovatel a je minimálně tříčlenná a s čtyřletým funkčním obdobím.

Důležitou součástí nové úpravy je rovněž zákaz konkurence, upravený v § 19. I v minimálním režimu platí, že

ředitel, vedoucí organizační složky, člen správní rady a člen dozorčí rady nesmí vykonávat podnikatelskou nebo jinou činnost shodnou nebo související s činností veřejné kulturní instituce ani vstupovat s veřejnou kulturní institucí do vztahů obchodní povahy (za takový vztah se nepovažuje pracovnípoměr ani právní vztah podle autorského zákona) ani zprostředkovávat obchody veřejné kulturní instituce pro jiného, zprostředkovávat nebo obstarávat pro jiné osoby podnikatelskou činnost související s činností veřejné kulturní instituce, vykonávat

činnost jako statutární orgán nebo člen statutárního nebo jiného orgánu jiné právnické osoby se stejnou nebo s obdobnou činností bez souhlasu toho, který ho do funkce jmenoval. (§ 19 návrhu zákona o VKI)

Tato část úpravy je podstatnou součástí obrany proti korupci, klientelismu a netransparentnosti řízení a její opodstatnění je zjevné. Tento na první pohled striktní zákaz má však jednu zásadní výjimku, a to možnost udělení souhlasu zřizovatele. V praxi se tak může stát, že nastanou všechny diskutabilní situace, které jsou v § 19 vyjmenovány, a nebudou nijak v rozporu s právem proto, že je jednoduše vyřeší udělení daného souhlasu. Je proto otázkou, zda je toto řešení výjimky vhodné. Na druhou stranu je třeba si uvědomit, že velikost odborné veřejnosti v jednotlivých obcích, územně samosprávných celcích a i dokonce v ČR jako celku je omezená a absolutní zákaz konkurence by pro VKI mohl vést až k nedostatku kvalifikovaných odborníků na jednotlivé pozice v orgánech VKI. Je proto nutné, aby zřizovatel k udělování výjimečného souhlasu přistupoval obezřetně a vyhnul se oběma možným extrémům.

Dlouhodobě je pro praxi problematické řešení pracovních vztahů v příspěvkových organizacích, a to ve dvou rovínách: omezenosti možnosti přizpůsobování výše odměn potřebám kulturního provozu a neexistence speciální úpravy pracovních poměrů na dobu určitou pro kulturní instituce. Právě proto přichází navrhovatel úpravy právě se speciální úpravou, kterou odstupňoval podle trvání vztahu mezi VKI a jejím pracovníkem. Nově by tak platilo, že by se neuplatnil např. zákaz dalšího opakování smlouvy na dobu určitou po jejím dvojím obnovení. Platilo by také, že v prvním období by taková smlouva byla uzavírána minimálně na jeden rok a výpověď by z obou stran byla možná jen min. 6 měsíců předem. Po třech „prvních“ obdobích by se minimální trvání smlouvy prodloužilo na dva roky a výpovědní doby na 9 měsíců a ještě je tu výjimka pro zaměstnance v předdůchodovém věku. Co se odměňování týče, VKI by se uvolnily ruce od tabulkových platů úplně, protože by se na ně tato úprava nevztahovala kromě jimi stanovené minimální výše odměny.

Uvolnění pravidel odměňování lze hodnotit jedinečně kladně, zato pravidla pro smlouvy na dobu určitou je třeba hodnotit opatrně. Možnost vícečetného opakování oproti obecné úpravě reflektuje specifika kulturního provozu a je rozhodně potřebná, na druhou stranu délka výpovědních dob se může jevit až neuměřená a výjimka v souvislosti s důchodem je diskutabilní vzhledem k tomu, že pracuje s poměrně dlouhými časovými úseky a jako taková zvýhodňuje bez jasného opodstatnění kulturní zaměstnanec oproti všem ostatním v obdobné situaci. Je proto otázkou, zda řešení otázky pracovních poměrů na dobu určitou ve vybraném časovém úseku před odchodem do důchodu nenáleží spíše obecné právní úpravě a ne oborovému předpisu, jakým je zákon o VKI.

Dosavadní průběh legislativního procesu

Senát návrh zákona schválil dne 20. 4. 2016 na 22. schůzi usnesením č. 413 a předložil ho sněmovně dne 28. 4. 2016. Vláda k němu zaslala stanovisko 24. 5. 2016, přičemž toto stanovisko bylo nesouhlasné (tisk 797/1). Důvodem je podle něho především

nedostatečná připravenost návrhu, který není podložen zhodnocením dopadů právní úpravy ani využitelností v praxi a který přitom zasahuje do komplexní problematiky právnických osob v právním řádu ČR, a dále vnitřní rozporuplnost nově navrhované právní normy, která se nachází na pomezí veřejného a soukromého práva.

Přesto organizační výbor sněmovny projednání návrhu zákona doporučil, a to dne 25. 5. 2016 usnesením č. 283 a projednávání tisku bylo zařazeno na pořad 50. schůze, která začala od 18. října 2016. Ke dni dokončení a odevzdání tohoto textu (31. října 2016) nebyl návrh na schůzi projednán.

Závěr

Dosavadní zkušenosti s fungováním příspěvkových organizací jsou odrazem toho, že byly původně koncipovány jako provizorní řešení, čemuž odpovídá i jejich právní úprava (MITWALLYOVÁ 2014). Doktrínou i judikatorní praxí byl opakovaně zdůrazněn velmi úzký vztah příspěvkové organizace a jejího zřizovatele (SPÁČIL 2015: 122), ale právě toto je nejen pro kulturní instituce jedním z hlavních nedostatků současného systému (MOŠA 2015). Moderní provoz kulturních institucí má navíc svá specifika, která současnou úpravu činí pro tento účel často nevyhovující. Navrhovatel zákona trvá v důvodové zprávě k návrhu zákona na tom, že nová právní forma veřejného ústavu by díky odpolitizování a větší pružnosti řízení kulturních institucí byla ideálním řešením. Vláda ale ve svém stanovisku s tímto postojem nesouhlasí a již na začátku legislativního procesu dotčenému návrhu výrazně ztěžuje situaci. Je však třeba si uvědomit, že pokud vláda prohlašuje, že by dala přednost vládnímu návrhu obdobného zákona, poukazuje zároveň na svoji neschopnost takový návrh připravit. Tu dokládá nejenom dlouholetá historie obdobných návrhů v minulosti, ale také nyní už i řádově několikaleté zpoždění s legislativními pracemi na tomto zákoně ve funkčním období této stávající vlády.

V parlamentu projednáváný návrh zákona o veřejnoprávní instituci v kultuře je senátním návrhem, tudíž nezpracované hodnocení dopadů právní úpravy není dokonce ani vadou návrhu, protože povinnost takové hodnocení dopadů je spojeno pouze s vládními návrhy. V mnohém přichází s praktickými zlepšeními současné situace, jako je tomu v případě nastavení podmínek pro kooperativní financování nebo možnost vlastnit vlastní majetek. Obsahuje však také mnoho nejasností a problematických aspektů, jejichž dopad na praxi by mohl být velmi negativní. Často přitom stojí na nevhodné formulaci jinak dobrých nápadů, jako je tomu např. v případě možnosti odvolat bez udání důvodu celou správní radu. V návrhu lze však objevit i zcela nekoncepční řešení, například u rejstříku VKI.

Závěrem lze shrnout, že současná podoba návrhu by měla projít důkladným připomínkovým řízením tak, aby byly vytýkané nedostatky v co největší míře opraveny. Zároveň je však třeba zvážit, zda je skutečně zapotřebí nová forma právnícké osoby a zda by spíše nebylo řešením přenastavení podmínek pro příspěvkové organizace nebo naopak komplexní řešení systému právnických osob v ČR rozšířením o formu veřejného ústavu,

a to na obecné úrovni a ne oborovým zákonem, jakým zákon o VKI právě vzhledem ke své vazbě na kulturu, a především divadla bezesporu je. Tak jako tak se ale přikláním ke stanovisku divadelního vědce Martina Bernátka, který se touto problematikou zabýval v textu „Nová pravidla hry: konflikty veřejných divadel a politika kultury“ a došel k závěru, že ani nová právní úprava nebude řešením stávající situace, pokud nebudou fungovat vztahy mezi zřizovatelem a kulturní institucí (BERNÁTEK 2016).

Bibliografie

- BELFIORE, Eleonora a Oliver BENNETT. 2008. *The Social Impact of the Arts*. London: Palgrave Macmillan UK, 2008.
- BERNÁTEK, Martin. 2016. Nová pravidla hry: konflikty veřejných divadel a politika kultury [New Rules of the Game: Conflicts of Public Theatres and Cultural Politics]. *Místní kultura* [online]. [citováno dne 21. 10. 2016]. Dostupné online na <http://www.mistnikultura.cz/nova-pravidla-hry-konflikty-verejnych-divadel-a-politika-kultury>.
- BURIAN, Jan. 2015. Transformace Národního divadla jako předpoklad jeho dalšího rozvoje [Transformation of the National Theatre as a Precondition of Its Further Development]. *Divadelní noviny* [online]. [citováno dne 21. 10. 2016]. Dostupné online na <http://www.divadelni-noviny.cz/transformace-narodniho-divadla-jako-predpoklad-jeho-dalsiho-rozvoje-2>.
- BURSÍKOVÁ, Lenka. 2014. *Právnícké osoby veřejného práva z perspektivy veřejnoprávní a soukromoprávní* [Juridical Persons in Public Law from Public and Private Legal Perspective]. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita. Spisy Právnícké fakulty Masarykovy univerzity; 2014: sv. č. 506 Acta Universitatis Brunensis Iuridica.
- ČERNÝ, Ondřej a kol. 2016. *Návrh systémové optimalizace pražské divadelní sítě – 1. verze* [Proposal of Systematic Optimisation of Prague Theatre Network, First Version] [online]. [citováno dne 21. 10. 2016]. Dostupné online na http://kultura.praha.eu/public/9d/4b/57/1528661_344669_Podkladova_studie.pdf.
- HAVLAN, Petr. 2010. *Majetek státu v platné právní úpravě / 3., aktualiz. a podstatně dopl. vyd.* [State Property in the Effective Legislation, Vol. 3, actualised and substantially supplemented edition]. Praktická právnícká příručka. Praha: Linde, 2010.
- HAVLAN, Petr. 2014. *Majetek územních samosprávných celků v teorii a praxi / 2., aktualiz. a podstatně dopl. vyd.* [Local Administrative Units Property in Theory and Praxis, Vol. 2, actualised and substantially supplemented edition]. Praha: Leges., Praktik (Leges), 2014.
- HERMAN, Josef. 2015. K čemu další zákon a proč transformovat Národní divadlo [Why Another Law and Why to Transform the National Theatre]. *Divadelní noviny* [online]. [citováno dne 21. 10. 2016]. Dostupné online na <http://www.divadelni-noviny.cz/k-cemu-dalsi-zakon-a-proc-transformovat-narodni-divadlo>.
- HOLLAN, Matěj. Zápisky z cest – Holdingová divadelní společnost v Grazu [Travelogue – Holding Company in Graz]. *Žít Brno* [online] [citováno dne 13. 2. 2016]. Dostupné online na <http://www.zitbrno.cz/zapisky-z-cest-holdingova-divadelni-spolecnost-v-grazu/>.
- HYÁNEK, Vladimír. 2011. *Revize teorií neziskového sektoru* [Revision of the Theory of NGO sector]. 1. vyd. Brno: CVNS, 2011.

- KLUSOŇOVÁ, Markéta. 2016. *Česká právní úprava divadla* [Czech Legislation on Theatre] [online]. [citováno dne 31. 10. 2016]. Rigorózní práce [Final Thesis]. Masarykova univerzita. Právnická fakulta. Dostupné online na https://is.muni.cz/auth/th/210387/pravf_r/.
- MITWALLYOVÁ, Helena. 2014. Mají příspěvkové organizace v dnešní době své odpodstatnění? [Is There a Reason Today For the Existence of State-Fund Institutions?]. *Právník* 153 (2014): 9: 772.
- MOŠA, Stanislav. 2015. Nedostatky příspěvkové organizace pro živá umění [Deficiencies of Live Art State-Fund Institutions]. *Divadelní noviny* [online]. [citováno dne 21. 10. 2016]. Dostupné online na <http://www.divadelni-noviny.cz/nedostatky-prispevkove-organizace-pro-ziva-umeni-2>.
- Prěpis VSV ze dne 23. března 2015: „K zákonu o veřejnoprávní instituci v kultuře.“ *Senát PČR* [online]. Senát PČR, 2015. *PČR* [Transcript of the Public Hearing of the Senate Cultural Committee] [online]. Senát PČR, © 2015 [citováno dne 21. 10. 2016]. Dostupné online na <http://www.senat.cz/xqw/webdav/pssenat/original/75629/63571>.
- Senát PČR, 2015. Avízo: Veřejné slyšení kulturního výboru k zákonu o veřejnoprávní instituci v kultuře (20. 03. 2015) [Senate, The Parliament of the Czech Republic, 2015. Notification: Public Hearing of the Senate Cultural Committee, 20 March, 2015]. *Senát PČR* [online]. Senát PČR, © 2015 [citováno dne 21. 10. 2016]. Dostupné online na <http://www.senat.cz/zpravodajstvi/zprava.php?id=1877>.
- Senát PČR, 2015. Návrh zákona pro transformace kulturních organizací bude do léta [Senate, The Parliament of the Czech Republic, 2015. Transformation of Cultural Institutions Bill to Be Released Until Summer]. *Senát PČR* [online]. Senát PČR, © 2015 [citováno dne 21. 10. 2016]. Dostupné online na http://www.senat.cz/zpravodajstvi/napsali_item.php?id=294&from=M.
- Senát PČR, 2015. *Sněmovní tisk 797* [Senate, The Parliament of the Czech Republic, 2015. Chamber File no. 797] [online] [citováno dne 31. 10. 2016]. Dostupné online na <http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=7&t=797>.
- SPÁČIL, Michal. 2015. *Přehled judikatury ve věcech hospodaření s majetkem České republiky* [Overview of the Legislation on the Management of the State Property of the Czech Republic]. Praha: Wolters Kluwer, 2015.
- SRSTKA, Jiří. 2015. Zákon o VPI má dlouhou historii [The Public-Law Institutions Bill. *Divadelní noviny* [online]. [citováno dne 21. 10. 2016]. Dostupné online na <http://www.divadelni-noviny.cz/zakon-o-vpi-ma-dlouhou-historii>.
- ŠKARABELOVÁ, Simona (ed.). 2005. *Definice neziskového sektoru (Sborník příspěvků z internetové diskuse CVNS)* [Definition of the NGO Sector. Proceedings From the Online Discussion of the Center for Nonprofit Sector Research]. 1. vyd. Brno: CVNS, 2005. Také on-line [citováno dne 16. 12. 2016], dostupné na [www: http://cvns.econ.muni.cz/prenos_souboru/is/soubory/web/138-scan22-definice-neziskoveho-sektoru.pdf](http://cvns.econ.muni.cz/prenos_souboru/is/soubory/web/138-scan22-definice-neziskoveho-sektoru.pdf).
- ŠKARABELOVÁ, Simona. 2015. Podklad pro koncepci politiky státu vůči NNO do roku 2020: Příspěvkové organizace jako konkurent nestátním neziskovým organizacím [Materials for the State Conception of the NGOs Policy Until 2020]. *Vláda.cz* [Government.cz] [online]. Vláda České republiky, © 2005-15 [citováno dne 21. 10. 2016]. Dostupné online na http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/dokumenty/studie_skarabelova_prispevkove_organizace_pro_web.pdf.
- Usnesení vlády České republiky ze dne 15. dubna 2015, č. 266, k návrhu Státní kulturní politiky na léta 2015–2020 (s výhledem do roku 2025) [Government Resolution, 15 Apr., 2015, no. 266, to the State Cultural Politics Proposal for 2015–2020 (with prospect to 2025)]. *Ministerstvo kultury* [Ministry of Culture of the Czech Republic] [online]. Ministerstvo kultury, © 2007

[citováno dne 21. 10. 2016]. Dostupné online na <http://www.mkcr.cz/assets/kulturni-politika/I-Ushneni-vlady.doc>.

Zákon č. 203/2006 Sb., o některých druzích podpory kultury a o změně některých souvisejících zákonů [Act no. 203/2006 of the Statute Book on several types of the state support of culture, and change of the related legislation]. In *ASPI* [právní informační systém; Legal Information System]. Wolters Kluwer ČR [citováno dne 21. 10. 2016].

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník [Act no. 89/2012 of the Statute Book, Civil Code]. In *ASPI* [právní informační systém; Legal Information System]. Wolters Kluwer ČR [citováno dne 21. 10. 2016].

Zákon o veřejnoprávních institucích v kultuře [Public Law Cultural Institutions Act]. *Národní divadlo* [National Theatre] [online]. Národní divadlo, © 2015 [citováno dne 21. 10. 2016]. Dostupné online na <http://www.narodni-divadlo.cz/cs/aktuality/zakon-o-verejnopravnich-institucich-v-kulture-cs>.

JUDr. Bc. Markéta Štěpáníková, Ph.D.

Katedra právní teorie,
Právnícká fakulta, Masarykova univerzita
Marketa.Stepanikova@law.muni.cz

JUDr. Bc. Markéta Štěpáníková, Ph.D. je odbornou asistentkou na Katedře právní teorie Právnícké fakulty Masarykovy univerzity. Dlouhodobě se věnuje propojení práva a umění na teoretické i praktické úrovni. Je členkou neziskových organizací Fairart, z. s., a Brno kulturní, z. s. Je rovněž absolventkou oboru Teorie a dějiny divadla na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity.

Markéta Štěpáníková is Assistant Professor at the Department of the Theory of Law, Faculty of Law, Masaryk University, Brno. She has been dealing with connections between law and arts in theory and practice for a long time. She graduated from Theatre Theory and History at the Faculty of Arts, Masaryk University, and is a member of non-profit institutions Fairart, z. s. and Brno kulturní, z. s.